

Vantaan hyvinvointikatsaus 2015

Elina Lehto-Häggroth

Apulaiskaupunginjohtaja, sivistystoimen toimiala

Vantaan vuoden 2015 hyvinvointikatsaukseen on päivitetty vuoden takaisen hyvinvointikatsauksen indikaattorit, siltä osin kun uutta tietoa on saatavilla. Tämän lisäksi katsaus sisältää tietoa vuoden takaisten nostojen toteuttamisesta. Hyvinvointiraportointi on osa kunnan strategista toiminnan ja talouden suunnittelua, toteutusta ja arviointia. Terveystietolain (1326/2010, § 12) mukaisesti Vantaalla tehdään kerran valtuustokaudessa laaja hyvinvointikertomus ja välivuosina suppeampi hyvinvointikatsaus.

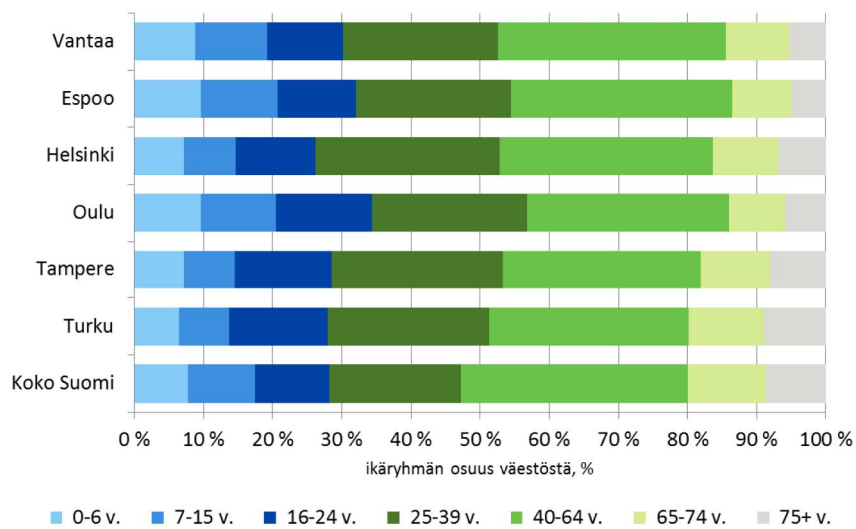
Hyvinvointiraportointia ohjaa Vantaan Hyvinvointityöryhmä, HYRY, jonka puheenjohtajana toimii 2014–2015 sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth. Hyvinvointiraportin koonnista vastaa hyvinvointiraportoinnin työryhmä yhteistyössä toimialojen asiantuntijoiden kanssa.

Lukuohje: Katsauksessa keskitytään tämän hetkisen ja vuoden takaisen tilanteen tarkkailuun kuuden suurimman kaupungin osalta. Otsikot kertovat tämän hetkisen tilanteen, kuvat tuovat lisää tietoa Vantaan tilanteesta suhteessa muihin suuriin kaupunkeihin ja muistiinpano-osuudessa on lisätietoa indikaattoreista ja/tai kuntalaisten hyvinvoinnista.

Hyvinvointiraportoinnin työryhmä 2015:

Ristimäki Tia (pj.)	lasten ja nuorten palvelujen koordinaattori	Sivistystoimen & sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Henriksson Tomi	asumisen erityisasiantuntija	maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Koskensalo-Kleemola Heini	erityisasiantuntija	sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Kyttälä Hannu	tietopalvelupäällikkö	kaupunginjohtajan toimiala
Salovaara-Karstu Christa	strategia-asiantuntija	kaupunginjohtajan toimiala
Tuominen Meija (siht.)	suunnittelija	konserni- ja asukaspalveluiden toimiala

Vantaalla on nuori väestö

Lähde: Tilastokeskus

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

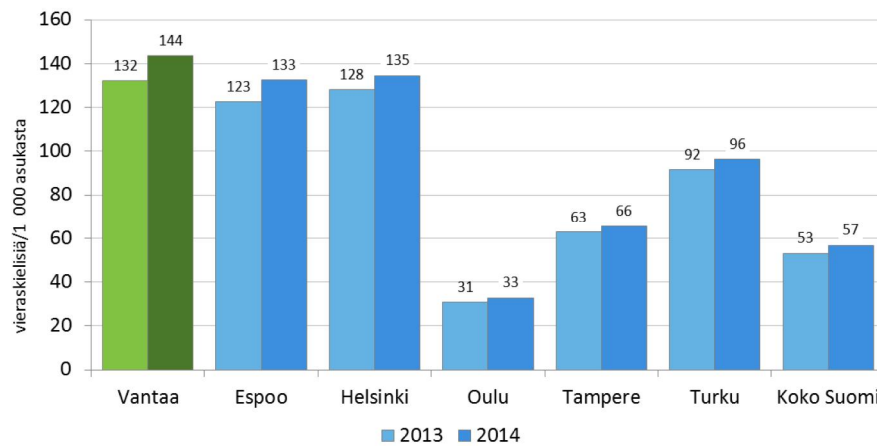
2

Vantaalla on Espoon ja Oulun ohella eläkeiän saavuttaneita suhteellisesti vähemmän kuin muissa isoissa kaupungeissa.

Vantaalla 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa lähimmän kymmenen vuoden aikana yli 23 000 henkilöllä ja heidän väestöosuutensa kasvaa yli 20 prosenttiin nykyisestä 14 prosentista.

Tiedot ovat vuodelta 2014.

Vantaalla asuu paljon vieraskielisiä

Lähde: Tilastokeskus

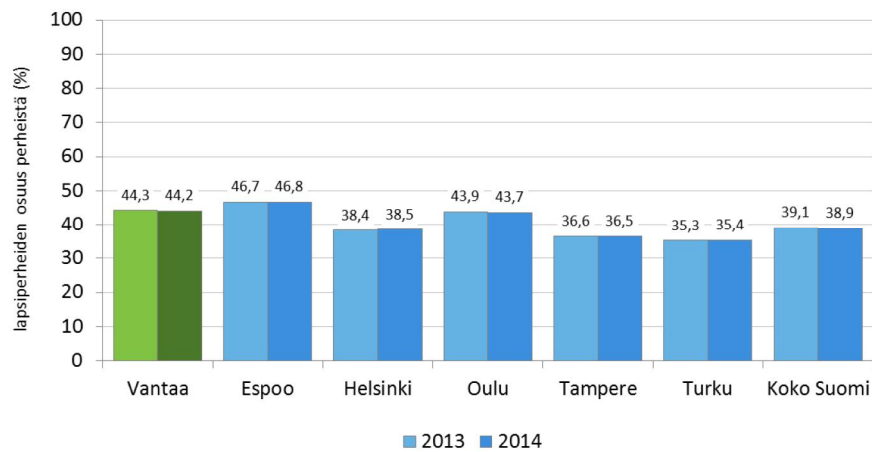
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

3

Vantaan vieraskielisten osuus on kasvanut ja se kasvaa ennusteen mukaan edelleen nopeammin kuin Espoossa ja Helsingissä. Erityisesti venäjänkielisten ja vironkielisten määrä on kasvanut viime vuosina ja heitä asuukin nyt Vantaalla enemmän kuin ruotsinkielisiä.

Kuvion tiedot ovat vuodelta 2014 ja ennustetiedot vuonna 2012 tehdystä Helsingin seudun vieraskielisen väestön ennusteesta.

Vantaa on lapsiperheiden kaupunki

Lähde: Tilastokeskus

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

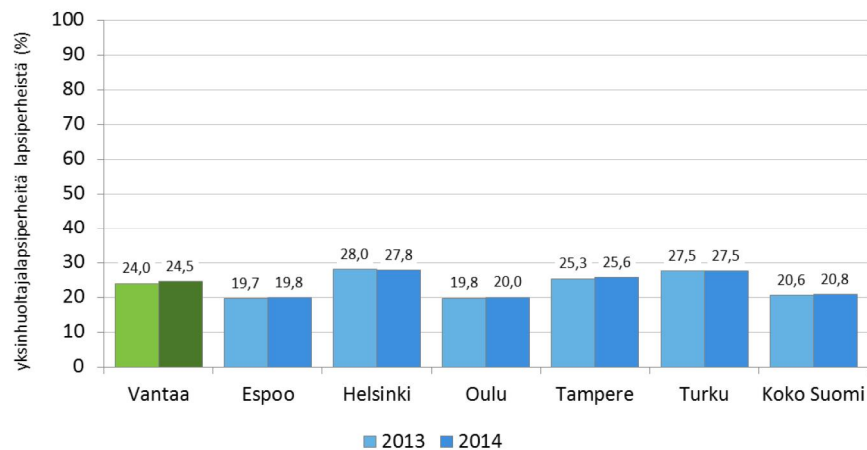
4

Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat tai parisuhteensa rekisteröineet henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot sekä parisuhteensa rekisteröineet henkilöt, joilla ei ole lapsia.

Lapsiperhe on perhe, johon kuuluu vähintään yksi kotona asuva alle 18-vuotias lapsi.

Tiedot ovat vuodelta 2014.

Yhden aikuisen lapsiperheiden osuus on suurten kaupunkien keskitasoa

Lähde: Tilastokeskus

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

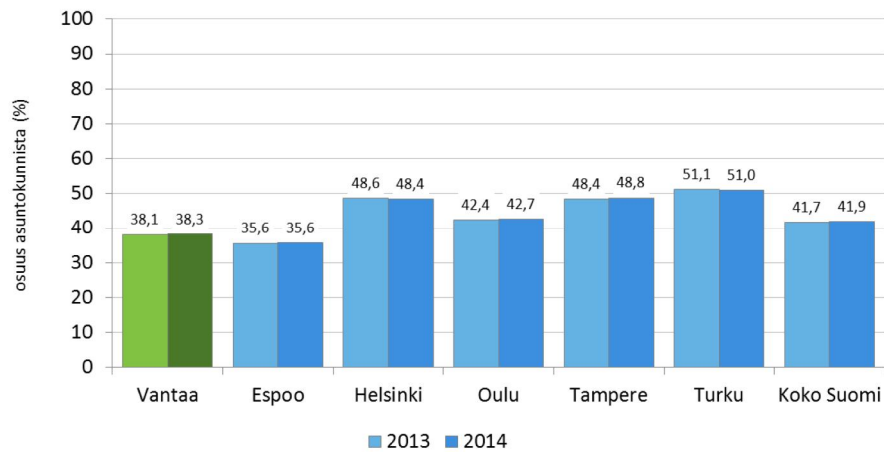
5

Lapsiperheiksi luokitellaan perheet, joissa on vähintään yksi aikuinen ja alle 18-vuotiaita lapsia. Perheen muodostavat yhdessä asuvat avio- tai avoliitossa olevat henkilöt ja heidän lapsensa, jompikumpi vanhemmista lapsineen sekä avio- ja avopuolisot ilman lapsia.

Vantaalla, samoin kuin muissa suurissa kaupungeissa, yhden aikuisen lapsiperheiden osuus kaikista kaupungissa asuvista lapsiperheistä on hieman kasvanut 2000-luvulla. Helsingissä osuus oli nykyisellä tasolla jo ennen vuosituhannen vaihdetta. Vantaalla yhden aikuisen lapsiperheistä 86 prosentissa aikuinen on nainen. Aikuinen määräytyy sen mukaan missä lapsi/lapset on/ovat kirjoilla. Lapsi voi olla kirjoilla vain yhdessä paikassa. Tämä tarkoittaa, että esim. vuoroviikoin vanhempiensa luona asuvat lapset ovat kirjoilla vain toisen vanhemman luona.

Tiedot ovat vuodelta 2014.

Yksin asuvia on vähemmän kuin koko maassa keskimäärin

Lähde: Tilastokeskus

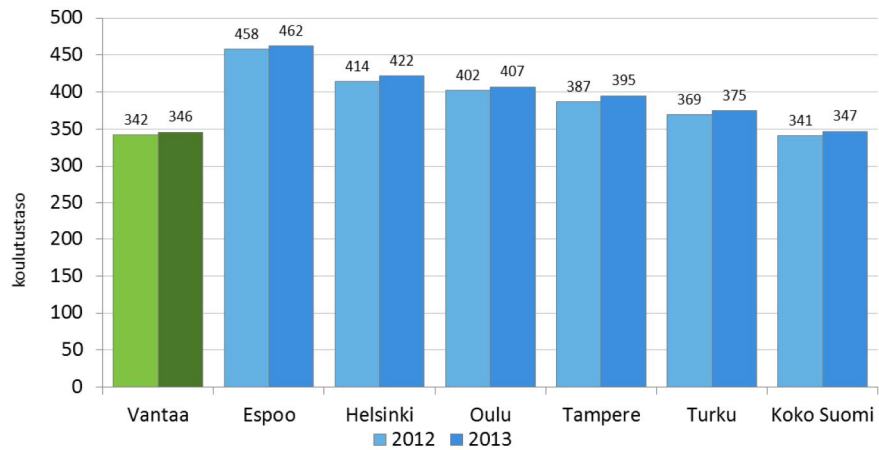
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

6

Turussa yhden henkilön asuntokunnat ovat jo enemmistönä, Vantaalla ja Espoossa heitä on runsas kolmannes kaikista asuntokunnista.

Tiedot ovat vuodelta 2014.

Koulutustaso on Suomen keskitasoa

Lähde: Tilastokeskus

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

7

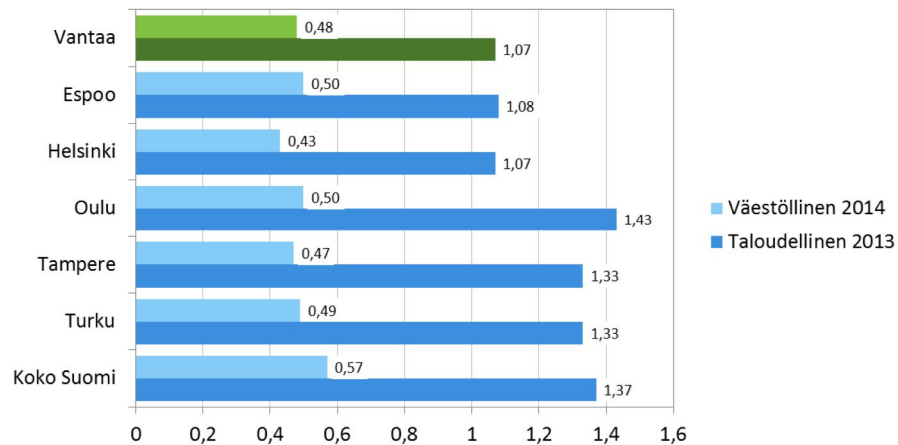
Väestön koulutustasoa mitataan perusasteen jälkeen suoritettun korkeimman koulutuksen keskimääräisellä pituudella henkeä kohti. Esimerkiksi koulutustaseluku 346 osoittaa, että teoreettinen koulutusaika henkeä kohti on 3,5 vuotta peruskoulun suorittamisen jälkeen.

Väestön koulutustasoa laskettaessa perusjoukkona käytetään 20 vuotta täyttänyttä väestöä. Näin siksi, että monen alle 20-vuotiaan koulutus on vielä kesken. Mittaimen avulla voidaan helposti vertailla eri alueiden välisiä koulutustasoeroja sekä seurata ajassa tapahtuvia muutoksia.

Vantaan koulutustaso on Suomen keskitasoa, mutta muita suuria kaupunkeja alhaisempi.

Tiedot ovat vuodelta 2013.

Vantaan huoltosuhteet ovat suurten kaupunkien parhaimmista

Lähde: Tilastokeskus

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

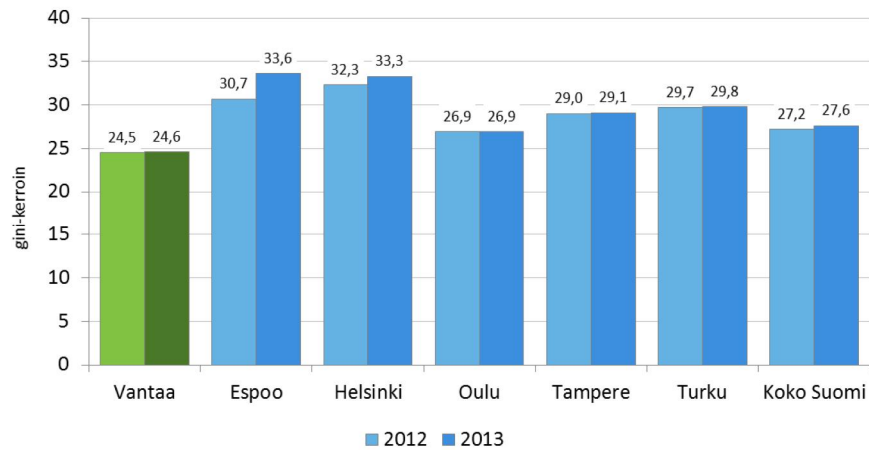
8

Väestöllinen eli demografinen huoltosuhde ilmoittaa kuinka monta alle 15-vuotiasta ja yli 64-vuotiasta on yhtä työikäistä eli 15–64 -vuotiasta kohti.
Taloudellinen huoltosuhde ilmoittaa kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

Vantaan, Espoon ja Helsingin huoltosuhteet ovat muita suuria kaupunkeja parempia. Vantaan huoltosuhde on kasvanut muiden kaupunkien tapaan tasaisesti vuodesta 2007. Vastaavanlainen kehitys on todennäköistä jatkossakin väestön vanhetessa. Ennusteiden teko on kuitenkin vaikeaa, koska huoltosuhteen kehitykseen vaikuttaa mm. suhdanteiden vaihtelut.

Tiedot ovat vuosilta 2013 ja 2014.

Vantaalla tuloterot ovat pienempiä kuin muissa suurissa kaupungeissa ja koko maassa

Lähde: SOTKANET

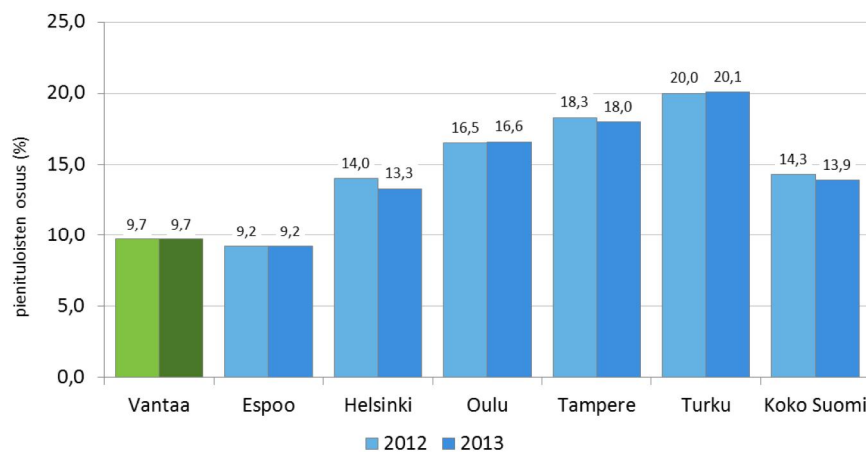
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

9

Gini-kerroin on yksi yleisimmin käytetyistä tuloerojen mittareista. Gini-kertoimessa tuloerojen taso on kiteytetty yhteen lukuarvoon, mikä voi vaihdella nollan ja yhden välillä. Gini-kertoimen arvot esitetään usein myös sadalla kerrottuna, jolloin kertoimen maksimiarvo on 100. Mitä suuremman arvon Gini-kerroin saa, sitä epätasaisempi tulonjako on.

Tiedot ovat vuodelta 2013 .

Pienituloisten osuus on vähäisempi kuin koko maassa

Lähde: SOTKANET

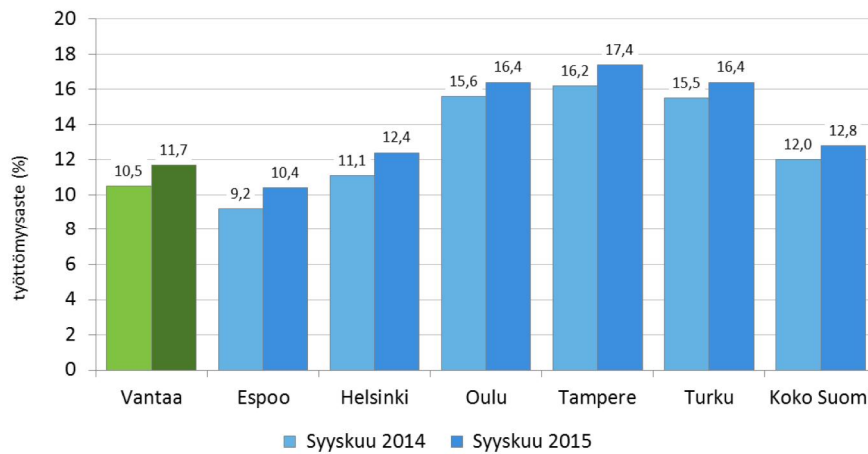
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

10

Kunnan yleinen pienituloisuusaste indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 prosenttia suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna. Käytettävissä olevat rahatulot lasketaan summaamalla palkka-, yrittäjä- ja pääomatulot sekä saadut tulonsiirrot ja vähentämällä summasta maksetut tulonsiirrot. Ekvivalentti tulo lasketaan suhteuttamalla kotitalouden kaikkien jäsenten käytettävissä olevien tulojen summa kotitalouden kulutusyksiköiden summaan. Kotitalouden kulutusyksikköasteikkona on käytetty uudistettua OECD-skaalaa, jossa kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, muut 14 vuotta täyttäneet kotitalouden jäsenet painon 0,5 ja kotitalouden alle 14-vuotiaat lapset painon 0,3.

Tiedot ovat vuodelta 2013.

Vantaalla työttömyysaste on lähes 12 prosenttia

Lähde: TEM

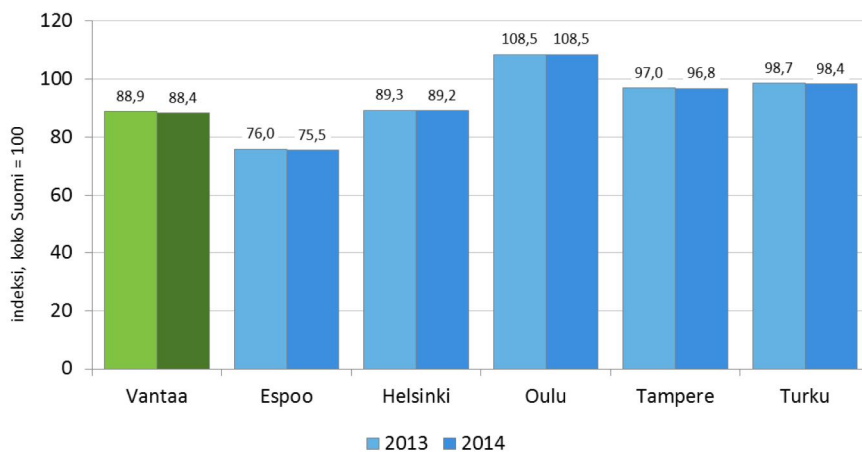
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

11

Vantaalla työttömyysaste on kohonnut viimeksi kuluneen vuoden aikana hitaammin kuin naapurikaupungeissa.

Tiedot ovat syyskuulta 2015.

Väestön sairastavuus on vähäisempää kuin koko maassa

Lähde: SOTKANET

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

12

Jokaiselle Suomen kunnalle on laskettu Kelan rekisteritietojen avulla indeksiluku, joka kertoo, miten tervettä tai sairasta väestö on suhteessa koko maan keskiarvoon (= 100). Kuntien väliset erot tasoittuvat, kun indeksiluvut vakioidaan iän ja sukupuolen mukaan. Luvut perustuvat kolmeen rekisterimuuttujaan: kuolleisuus, työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus työikäisistä ja erityiskorvattaviin lääkkeisiin, rajoitetusti peruskorvattaviin lääkkeisiin tai ruokavaliokorvauksiin, oikeutettujen osuus väestöstä. Kunkin muuttujasta on suhteutettu erikseen maan väestön keskiarvoon, jota merkitään luvulla 100. Sairastavuusindeksi on kolmen osaindeksin keskiarvo.

Pääkaupunkiseudun kuntien väestön sairastavuus on vähäisempää kuin muissa suurissa kunnissa. Vantaalla ja Helsingissä luku on lähes yhtä suuri.

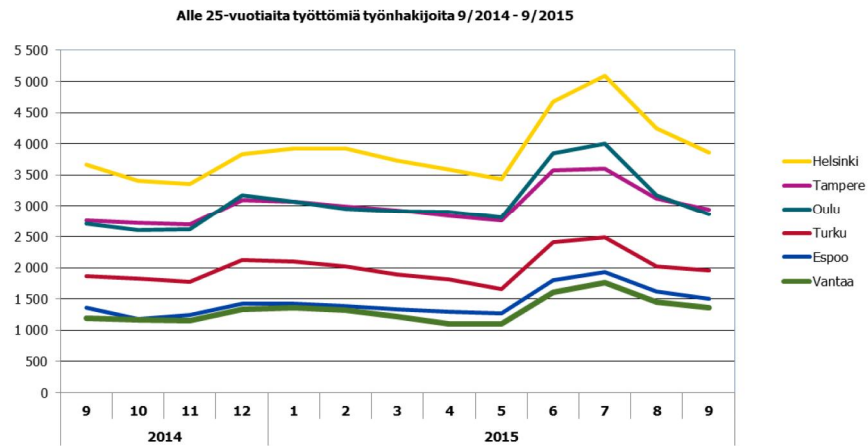
Tiedot ovat vuodelta 2014.

Lapset ja nuoret

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

13

Vantaalla nuorten työttömien määrä on pienempi kuin muissa suurissa kaupungeissa

Lähde: TEM

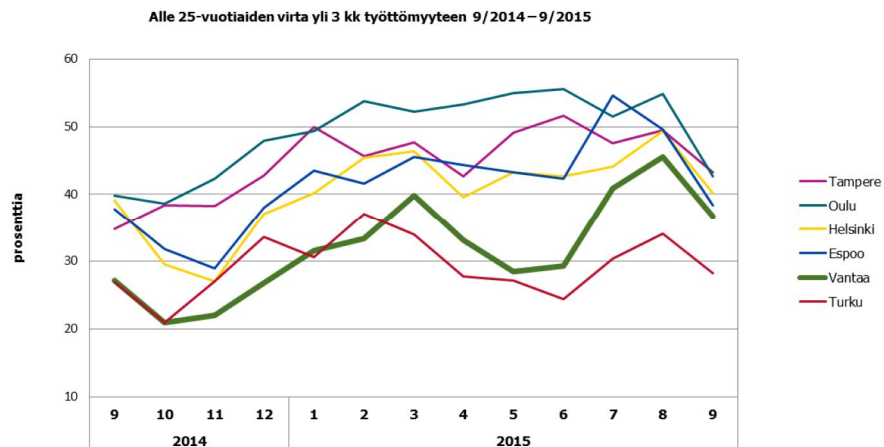
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

14

Syyskuussa 2015 Vantaalla oli 1 355 alle 25-vuotiasta työtöntä, mikä on 13,3 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Nuorten työttömien määrä on Vantaalla pienempi kuin muissa suurissa kunnissa.

Tiedot ovat syyskuulta 2015.

Alle 25-vuotiaiden virta yli 3 kuukauden työttömyyteen on kasvanut

Lähde: TEM

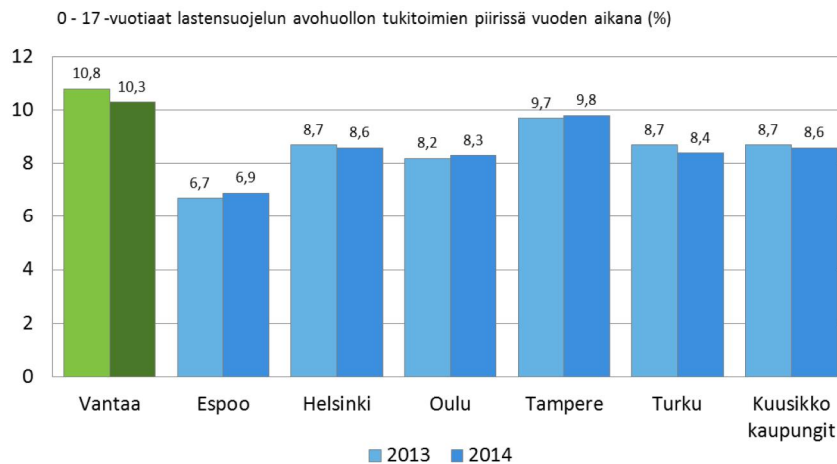
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

15

Alle 25-vuotiaiden virta yli 3 kuukauden työttömyyteen oli syyskuussa 2015 Vantaalla 36,7 prosenttia, mikä on 9,6 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Nuorten virta yli 3 kuukauden työttömyyteen oli Vantaalla kuudesta suurimmasta kaupungista toiseksi matalin.

Tiedot ovat syyskuulta 2015.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä on noin joka kymmenes lapsi Vantaalla

Lähde: Kuusikkokunnat

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

16

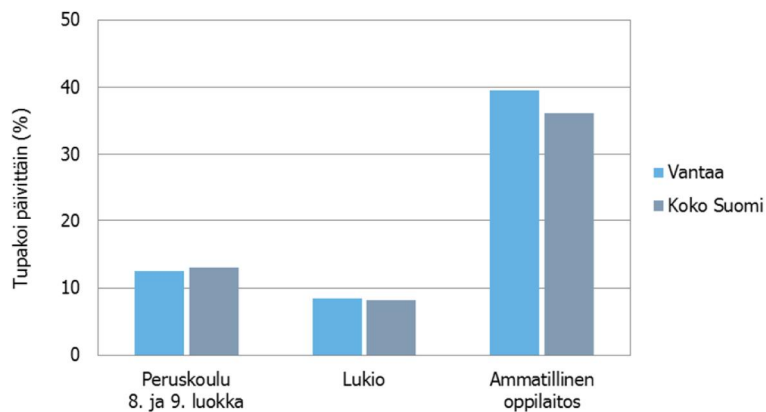
Indikaattori ilmaisee vuoden aikana lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä olevien 0–17 -vuotiaiden lasten ja nuorten osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa. Avohuollon tukitoimet käsittävät lapsen tukiasumisen, toimeentulon, koulunkäynnin ja harrastamisen turvaamisen sekä muut tarpeen vaatiessa tukitoimet. Avohuollon tukitoimiin kuuluvat myös perheen tuki ja kuntoutus.

Vantaalla tehdään Turun lisäksi eniten lastensuojeluilmoituksia suhteutettuna alaikäisten määrään Kuusikko kaupungeissa. Lastensuojeluilmoitusten määrä on vähentynyt Vantaalla aikavälillä 2012–2014 seitsemän prosenttia. Samoin lastensuojelun avohuollollisten tukitoimien piirissä olevien lasten ja nuorten määrä on Vantaalla vähentynyt hieman aikavälillä 2013–2014. Heidän määränsä suhteessa ikäluokkaan on Vantaalla kuitenkin yhä suurempi kuin muissa suurissa kaupungeissa.

Kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia ja nuoria on 1,7 prosenttia vastaavan ikäisestä väestöstä. Osuus 0–17 -vuotiaista väestöstä on pysynyt lähes samana vuosina 2012–2014. Sijoitettujen lasten hoitovuorokausista 51 prosenttia on perhehoidossa, 37 prosenttia ostopalvelulaitoksissa ja 12 prosenttia kunnan omissa laitoksissa. Perhehoidon osuus on selvästi noussut viime vuosien aikana.

Tiedot ovat vuodelta 2014.

Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevista lähes 40 prosenttia tupakoi

Lähde: Kouluterveyskysely

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

17

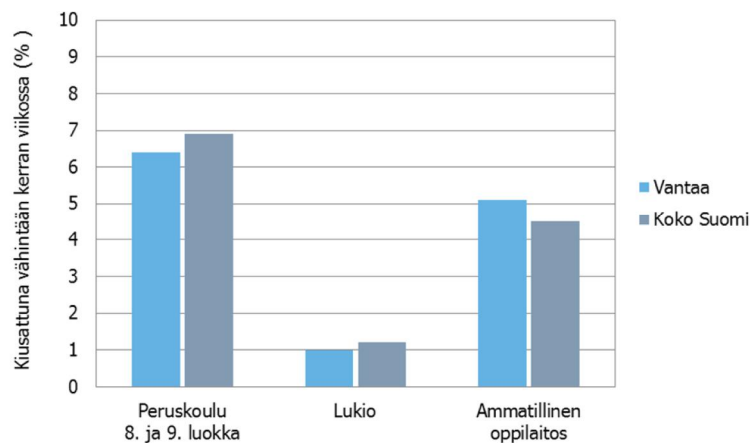
Nuorten päivittäinen tupakointi on vähentynyt kaikissa ikäryhmissä, erityisesti lukiolaisten keskuudessa. Yläkouluissa ja ammatillisissa oppilaitoksissa tupakointi on Vantaalla yleisempää kuin muissa pääkaupunkiseudun kunnissa. Tupakointi on yleistä erityisesti ammatillisissa oppilaitoksissa, joissa lähes 40 prosenttia tupakoi. Yläkouluissa ja lukioissa tupakointi ei eroa tyttöjen ja poikien välillä. Ammatillisissa oppilaitoksissa tupakointi on yleisempää tytöillä kuin pojilla.

Humalahakuinen juominen on vähentynyt. Peruskoululaisista 11 prosenttia, lukiolaisista 21 prosenttia ja ammattioppilaitosten opiskelijoista 35 prosenttia ilmoittaa olevansa tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa. Alkoholin käytössä ei ole eroja sukupuolten välillä.

Peruskoululaisten ja lukiolaisten huumeokeiluissa ei ole tapahtunut muutosta 2010–2013. Ammattioppilaitosten opiskelijoiden huumeokeilut ovat lisääntyneet. Peruskoululaisista 11 prosenttia, lukiolaisista 18 prosenttia ja ammattioppilaitoksen opiskelijoista 31 prosenttia ilmoitti kokeilleensa huumeita. Vantaalla huumeokeilut ovat yleisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Huumeokeiluissa ei ole sukupuolieroja, poikkeuksena lukiolaiset, joista pojat ovat kokeilleet huumeita tyttöjä useimmin.

Kouluterveyskyselyn tiedot eivät ole päivittyneet eli tiedot ovat vuodelta 2013.

Koulukiusaaminen on yleisempää yläkoulussa kuin toisella asteella

Lähde: Kouluterveyskysely

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

18

Koulukiusaaminen on yleisempää yläkoulussa kuin toisella asteella. Se on kuitenkin vähentynyt yläkoulussa aikavälillä 2010–2013. Luvuissa ei ole suuria eroja muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna.

Koulukiusaamista yleisempää on seksuaalisen häirinnän ja väkivallan kokeminen. Peruskoulun 8–9 –luokkalaisista, lukiolaisista ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoista tytöistä noin 60 prosenttia on kokenut seksuaalista häirintää ja pojista 33–46 prosenttia vaihdellen hiukan eri luokka-asteilla. Peruskoululaisista 16 prosenttia, lukiolaisista 15 prosenttia (tytöistä 25 %) ja ammattioppilaitosten opiskelijoista 24 prosenttia (tytöistä 35 %) on kokenut seksuaalista väkivaltaa. Tytöt ovat kokeneet seksuaalista väkivaltaa poikia useammin.

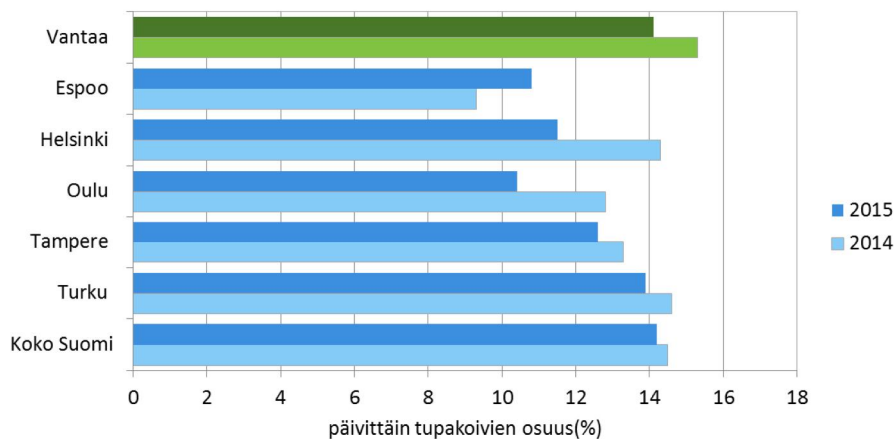
Kouluterveyskyselyn tiedot eivät ole päivittyneet eli tiedot ovat vuodelta 2013.

Työikäiset ja ikäihmiset

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

19

Vantaalla tupakointi on yleisempää kuin muissa isoissa kaupungeissa

Lähde: ATH

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

20

Päivittäinen tupakointi on Vantaalla lähes yhtä yleistä kuin koko maassa. Tupakoijien osuus on kokonaisuudessaan vähentynyt, vaikka miehillä se olikin lisääntynyt vuodesta 2014. Alle 55-vuotiailla vähennys oli parisen prosenttiyksikköä. Vanhemmissa ikäryhmissä tupakointi sen sijaan oli hieman kasvanut.

Alkoholin liikakäyttö (AUDIT-C) on selvästi vähentynyt koko väestössä, mutta ikäihmisillä hieman lisääntynyt. Liikakäyttö väheni Vantaalla vuodesta 2014 kahdeksalla prosenttiyksiköllä ja oli vuonna 2015 suurista kaupungeista vähäisintä.

Vantaalaisista aikuisista harjaa hampaansa vähintään kahdesti päivässä 67 prosenttia. Helsinkiläiset (75 %) ja espoolaiset (73 %) ovat suun omahoidossa ahkerampia. Vantaalla ja Oulussa oli hampaiden harjaus vähentynyt vuodesta 2014, kun muissa suurissa kaupungeissa se oli lisääntynyt. Harjaaminen oli vähentynyt 20–54 -vuotiailla. Miehet harjasivat hampaita harvemmin kuin edellisenä vuonna, naiset taas useammin. Suun sairaudet ja korjaavan hoidon tarve on kiinteästi yhteydessä elämäntapoihin ja omahoitoon. Lisäksi suun sairauksilla on merkitystä keskeisiin kansansairauksiin ja hyvinvointiin. Kaikissa ikäryhmissä naiset huolehtivat hampaiden harjaamisesta merkittävästi paremmin kuin miehet.

Liikuntaa harrastaa useita kertoja viikossa joka neljäs vantaalainen, miehet hieman naisia useammin. Naapurikaupungeissa liikunnan säännöllinen harrastaminen oli yleisempää, vaikkakin se oli kaikissa hieman vähentynyt vuodesta 2014. Vantaalla naisilla liikuntaharrastajien määrä hieman kasvoi.

ATH = Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama Alueellinen terveyden- ja hyvinvointitutkimus.

Tiedot ovat vuodelta 2015.

Ikäihmiset asuvat enimmäkseen kotona

Kotona asuvat 75+ -vuotiaat vantaalaiset						
	2010	2011	2012	2013	2014	
	91,8	91,8	91,9	91,9	92,2	
Valtakunnallinen suositus kotona asumiselle on 91-92 %						

Lähde: THL ja Vantaan kaupunki

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

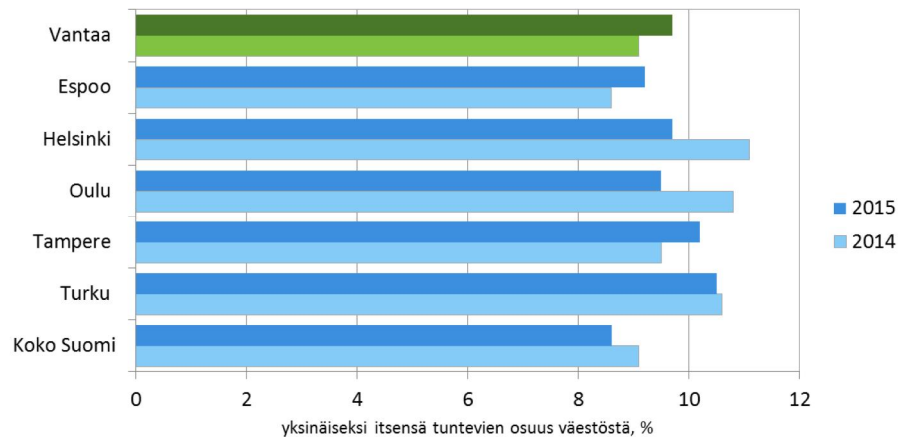
21

Dementiaan sairastuneita on Vantaalla enemmän kuin Suomessa keskimäärin. Vantaalla dementiaindeksi on 109,4, kun koko Suomen luku on 100.

Lähes joka kymmenes vähintään 75 vuotta täyttäneistä vantaalaisista oli vuonna 2015 joutunut tinkimään ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi. Se on hieman enemmän kuin maassa keskimäärin, mutta vähemmän kuin Helsingissä ja Turussa. Osuus oli hieman korkeampi kuin edellisinä vuosina.

Kuvion tiedot ovat vuodelta 2014 Vantaan kaupungilta ja muut tiedot ATH, vuodelta 2015.

Yksinäiseksi itsensä tuntevien vantaalaisten osuus on kasvanut

Lähde: ATH

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

22

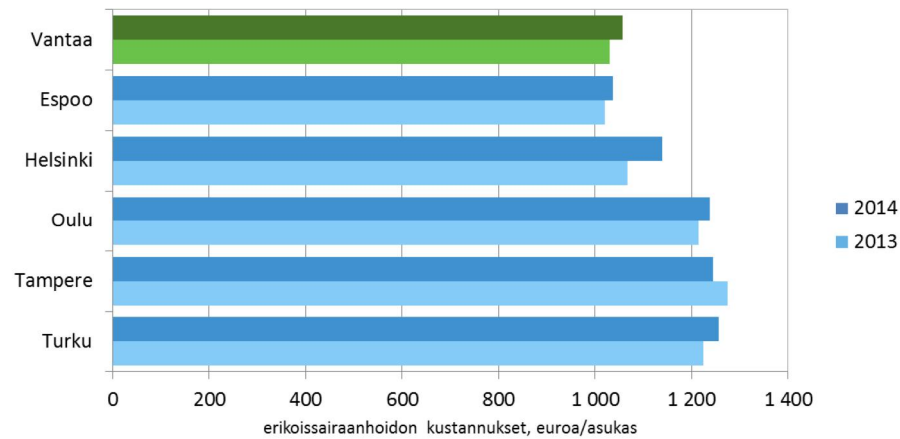
Isoissa kaupungeissa koetaan yksinäisyyttä enemmän kuin Suomessa keskimäärin. Yksinäiseksi itsensä tuntevien osuus väestöstä kasvoi vuodesta 2014 Vantaalla, Espoossa ja Tampereella.

Vantaalla lähes 15 prosenttia yli 75-vuotiaista tunsivat itsensä yksinäiseksi. Kaikista vantaalaisista yksinäisiksi itsensä koki lähes kymmenen prosenttia, kun koko Suomessa vastaava arvo oli vuonna 2015 alle yhdeksän prosenttia. Ikäryhmistä vähiten yksinäisyyttä tunsivat 55–74 -vuotiaat vantaalaiset.

Yksinäisyyden tunnetta kokeneiden osuus oli lähes kaksinkertaistunut vanhimmassa, 75 vuotta täyttäneiden ikäryhmässä, kun taas alle 55-vuotiailla osuus oli vähentynyt jonkin verran. Helsingissä kaikissa ikäryhmissä yksinäiseksi kokevien osuus oli vähentynyt, Espoossa nuorimmassa ikäryhmässä kasvanut, muissa vähentynyt.

Tiedot vuodelta 2015.

Vantaan erikoissairaanhoidon kustannukset vertailukunnista toiseksi pienimmät

Lähde: Kuntaliitto

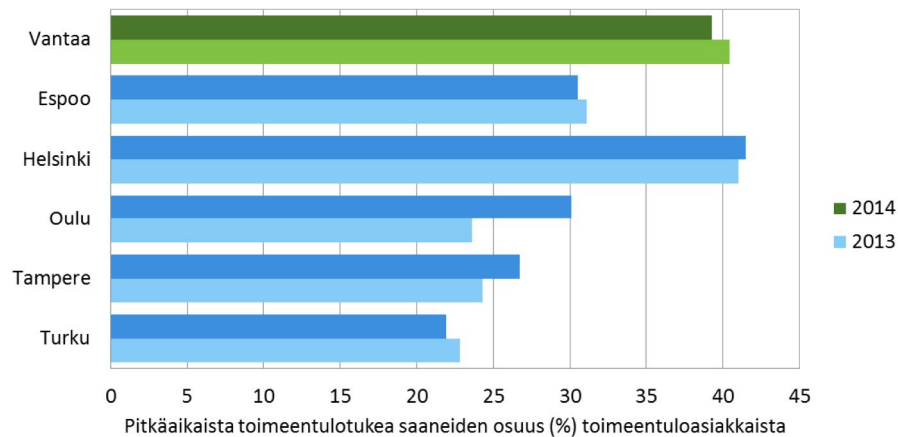
Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

23

Vantaan erikoissairaanhoidon ikävakioidut kustannukset (1 057 €/asukas) vuodelta 2014 olivat Kuntaliiton suurten kaupunkien vertailussa toiseksi pienimmät. Pääkaupunkiseudulla väestö on keskimäärin terveempää kuin muissa suurissa kaupungeissa.

Tiedot ovat vuodelta 2014.

Pitkäaikaista toimeentulotukea saaneita on paljon

Lähde: Kuusikkokunnat

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

24

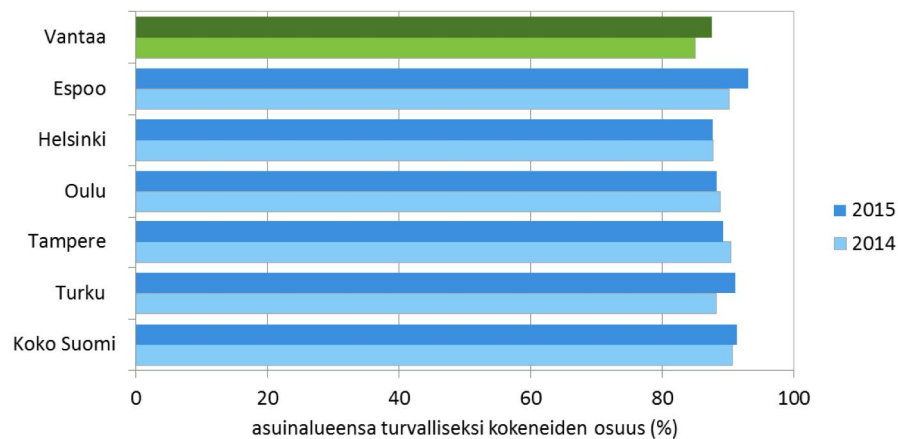
Toimeentulotukea saavien kotitalouksien määrä on kasvanut. Vuonna 2014 toimeentulotukea sai 14 255 kotitaloutta. Vuonna 2013 Vantaalla toimeentulotukea sai 12 990 eri kotitaloutta, kun vuonna 2012 toimeentuloa saaneita kotitalouksia oli 12 340.

Vantaalla ja Helsingissä pitkäaikaista toimeentulotukea (saanut 10–12 kuukautta toimeentulotukea viimeisen 12 kk aikana) saaneiden kotitalouksien määrä on noin 40 prosenttia kaikista toimeentulotukea saaneista kotitalouksista. Pitkäaikaisen toimeentulotuen saaneiden määrä vuonna 2014 Vantaalla on hieman pienempi kuin edellisvuonna. Tähän syynä on toimeentulotuen uusien asiakkaiden määrän kasvu, jolloin osan vuotta saaneiden määrä korostuu suhteessa koko vuoden tukea saaneiden määrään.

Lähes joka neljäs vantaalainen nainen tinkii ruuasta, lääkkeistä tai lääkärikäynneistä rahan puutteen vuoksi (ATH 2015).

Tiedot ovat vuodelta 2014.

Asuinalueensa turvalliseksi tunteneiden osuus on kasvanut

Lähde: ATH

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

25

Asuinalueiden turvallisuus koetaan kaikissa isoissa kaupungeissa hyväksi, Espoossa tosin muita paremmaksi. Vantaalla tilanne oli parantunut vuodesta 2014.

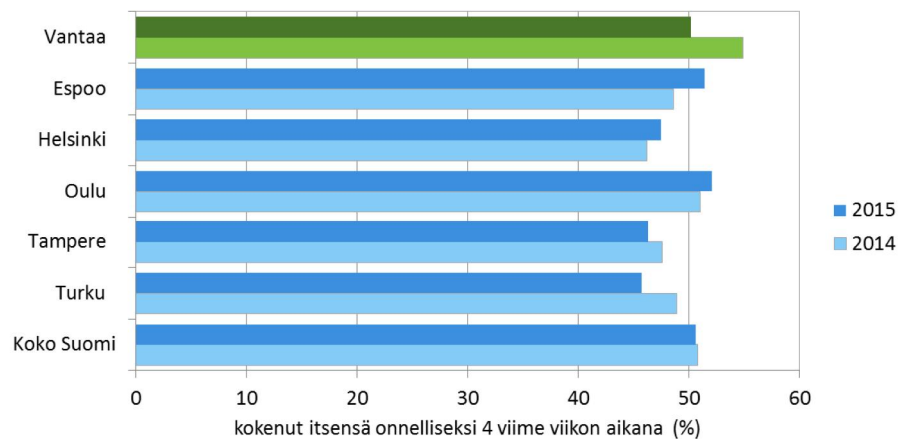
Miehet kokivat Vantaalla asuinalueensa naisiin verrattuna jonkin verran turvattommiksi.

Turvattomuuden tunne väheni mitä vanhemmasta ikäryhmästä oli kyse.

Väkivallan tai uhkailun kohteeksi viimeksi kuluneen vuoden aikana oli joutunut hieman useampi kuin joka kymmenes vantaalainen, mikä oli keskimäärin suurten kaupunkien keskitasoa. Osuus oli Vantaalla ja Turussa hieman kasvanut vuodesta 2014. Vantaalla kasvu oli kohdistunut miehiin, joilla osuus oli ennestäänkin isompi.

Tiedot ovat vuodelta 2015.

Vantaalaisista puolet tuntevat itsensä onnelliseksi

Lähde: ATH

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

26

Vantaalaisista 50 prosenttia kokee itsensä onnelliseksi (4 viime viikon aikana). Koko Suomen vastaava luku on 51 prosenttia. Onnelliseksi itsensä tuntevien osuus oli vähentynyt yli neljällä prosenttiyksiköllä vuoteen 2014 verrattuna. Varsinkin vantaalaisten onnelliseksi itsensä tuntevien naisten osuus oli vähentynyt, vaikkakin naiset edelleen tunsivat itsensä useammin onnellisiksi kuin miehet. Onnellisuuden tunne oli yleisintä 55–74 -vuotiailla, joilla se oli lisäksi kasvanut vuodesta 2014. Sen sijaan sitä nuoremmilla ja vanhemmilla onnelliseksi itsensä tuntevien osuus oli selvästi vähentynyt.

Vantaalaisista elämänlaatusa keskimäärin hyväksi tuntee 57 prosenttia. Oululaisten ja turkulaisten jälkeen vantaalaiset sijoittuvat kolmanneksi suurten kaupunkien vertailussa. Erityisesti vantaalaiset naiset tuntevat elämänlaatusa hyväksi ja osuus oli selvästi suurempi kuin vuonna 2014.

Ihmissuhteisiinsa tyytyväisten osuus oli pääkaupunkiseudulla ja Tampereella muita isoja kaupunkeja pienempi. Vantaalaisista tyytyväisiä oli kolme neljästä. Tyytyväisyys oli muiden kaupunkien tapaan Oulua ja Turkuun lukuun ottamatta vähentynyt vuodesta 2014.

Työhönsä tyytyväisten osuus oli pääkaupunkiseudulla yleisempää kuin muualla maassa. Erityisesti naisten tyytyväisyys oli kasvanut kaikilla alueilla ja se olikin Vantaalla, Tampereella, Turussa ja Oulussa suurempaa kuin miesten tyytyväisyys työhönsä.

Tiedot ovat vuodelta 2015.

Vuoden 2014 hyvinvointikatsauksen nostot kaupungin hyvinvointityöhön ja niiden toteuttamiseen vuonna 2015

Työllisyyden edistäminen

- Painopiste koulutus- ja nuorisotakuun toteuttaminen

Kotouttamiseen panostaminen

- Painopiste aikuisten suomen kielen opetus

Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen

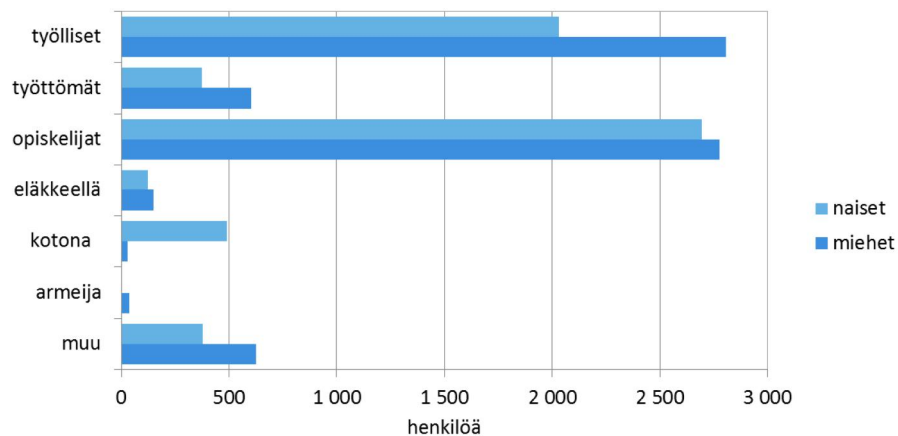
- Painopiste savuttomuuden edistäminen
- Painopiste nuorten kohtaamaan seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan puuttuminen

Koulutus- ja nuorisotakuun toteuttaminen

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

28

Nuoret 17–29 -vuotiaat, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa pääasiallisen toiminnan mukaan vuonna 2013

Lähde: Tilastokeskus

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

29

Vuonna 2013 vantaalaisia ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa olevia 17–29 -vuotiaita nuoria oli yhteensä 13 123. Heistä 41 prosenttia opiskeli ja 37 prosenttia oli töissä. 8 prosenttia heitä oli työttömänä, 4 prosenttia kotona ja 2 prosenttia eläkkeellä. Tieto pääasiallisesta tekemisestä puuttui 8:lta prosentilta.

Nuorista miehistä yhtä moni opiskeli kuin oli työssä. Miehistä työttömänä oli vajaa yhdeksän prosenttia ja saman verran oli niitä, joiden tekemisestä ei ollut tietoa. Nuorista naisista useampi kuin kaksi viidestä opiskeli ja joka kolmas oli työssä. Kotona nuorista naisista oli harvempi kuin joka kymmenes ja 'vailla tietoa' vain hieman useampi kuin joka kahdeskymmenes.

Tiedot ovat vuodelta 2013.

Nuorisotakuuta toteuttamassa

Nuoriso- ja aikuiskoulutus

- Toisen asteen koulutus, perusopetuksen lisäopetus, LUVA- ja VALMA-koulutus
- Aikuisopiston monikulttuurinen perusopetukseen valmistava opetus ja perusopetus
- Opiskeluhoollon palvelut
- Nuorten aikuisten osaamisohjelma NAO

TE - toimiston palvelut

Yritykset ja elinkeinoelämä

Järjestöjen palvelut

Nuorisopalvelut

- Nuorten työpajat
- Nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinä, etsivä nuorisotyö, Palvelu olen minä! -hanke
- Nuorten tuettu oppisopimus
- Menolippu - perusopetus päätökseen

Työllisyyspalvelut

- Petra – nuoret uusille urille
- Kuntouttava toiminta
- Kesätyösetelit

Kela

Aikalisä-toiminta
Puolustusvoimat

Sosiaali- ja
terveyspalvelut
nuorille

Nuortenkeskus
Nuppi
• Psykososiaalinen tuki

Ohjaamo

Monialaiset verkostot

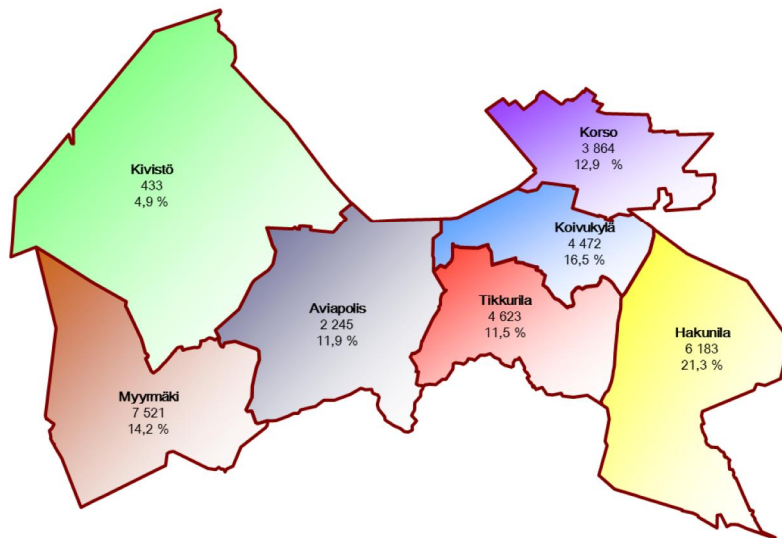
Nuorten palveluiden koordinaatioryhmä (Nuorisolaki § 7a) ja muut monialaiset verkostot

Aikuisten suomen kielen opetus

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

31

Vantaan vieraskielinen väestö ja sen prosenttiosuus koko väestöstä suuralueittain

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

32

Vantaan väestöstä (210 803) vieraskielisiä on 30 262 eli 14,4 prosenttia.

Työllisyys ja toimeentulotukiriippuvuus ovat kytköksissä
Maahanmuuttajien työttömyys on noin 2,5 -kertainen kantaväestöön verrattuna.

Vantaan väestö, vieraskielisten prosenttiosuus väestöstä ja toimentulotuen saajista

	Vantaan väestö	Vieraskieliset (%)	Vieraskielisten *) osuus toimentulotuen saajista (%)
1.1.2010	197 636	9,1	..
1.1.2011	200 055	9,9	26,7
1.1.2012	203 001	10,8	27,8
1.1.2013	205 312	11,9	29,1
1.1.2014	208 098	13,2	31,4
1.1.2015	210 803	14,3	31,7

*) koko edellisen vuoden asiakastieto, äidinkieli kotitalouden päähenkilön mukaan

Lähde: Vantaan kaupunki

Tietoa turvapaikanhakijoista (tilanne marraskuu 2015):

Vantaalle on avattu neljä vastaanottokeskusta, joihin on toistaiseksi saapunut noin 1100 turvapaikanhakijaa. Noin 200 turvapaikanhakijaa on tulossa Vantaalle vielä tämän vuoden loppuun mennessä. Suuri osa heistä on 18–30 -vuotiaita miehiä. Heidän koulutustaustoistaan ja opiskeluvalmiuksista ei toistaiseksi ole tietoa. Peruskouluikäisiä lapsia on tullut 18. Vastaanottokeskuksissa järjestetään turvapaikanhakijoille toimintaa mm. vapaaehtoisvoimin.

Kartan tiedot vuodelta 2014.

Aikuisten suomen kielen opetus Vantaalla

	2012	2014	2015
Vantaalle ulkomailta muuttaneet vieraskieliset	1 682	1 937	
Jono työvoimakoulukseen	300–400	414	noin 170 (tilanne 7.10.2015)
Työvoimakoulutus, kotoutumiskoulutukseen osallistujat	400–500	noin 400	noin 600 (tilanne 7.10.2015)
Kunnan järjestämä opetus	770 (maksuton opetus)	noin 1 000 (maksuton opetus)	noin 1 200 (maksuton opetus) noin 1 700 (maksullinen opetus)
Vapaaehtoinen opetus, esim. Luetaan yhdessä	177	165	noin 160
Järjestöjen tarjoama suomen kielen opetus			noin 150

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

33

Aikuisten maahanmuuttajien, jotka ovat kotoutumislain piirissä, kielikoulutus on valtion vastuulla. TE-toimisto järjestää suomen kielen koulutusta työttömille työnhakijoille ns. kotoutumiskoulutuksena. Kotoutumiskoulutus on maksutonta ja sen aikana maksetaan yleensä työttömyysetuutta sekä kulukorvausta koulutuspäiviltä. Koulutus kestää noin vuoden. Sen aikana opiskellaan suomen (tai joskus ruotsin) kieltä, yhteiskuntatietoa ja työnhakutaitoja. TE-hallinnon kotoutumiskoulutukseen jonot ovat lyhentyneet, mutta silti tarjonta ei kata kysyntää, sillä jonotusaika kursseille on edelleen kuukausia.

Kunta järjestää muiden kun kotoutumislain piirissä olevien maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen. Vantaan kaupunki rahoittaa aikuisopiston järjestämiä startti-kursseja ja kotivanhempien kursseja. Ne on tarkoitettu ensisijaisesti työvoimapolitiittisten toimenpiteiden ulkopuolella oleville vantaalaisille maahanmuuttajille (kuten kotiäideille, senioreille tai luku- ja kirjoitustaidottomille) tai lyhyen ajan sisällä maahan muuttaneille. Opiskelu on opiskelijalle maksutonta ja opetuspaikkoja on useita eri puolilla kaupunkia. Esimerkiksi kotivanhempiryhmiin olisi enemmän tulijoita kuin kursseille voidaan ottaa. Suomen kieltä voi opiskella myös maksullisilla kansalaisopiston iltakursseilla eri puolilla kaupunkia. Niille osallistuu lähinnä työssäkäyviä maahanmuuttajia. Vantaalaisia maahanmuuttajia osallistuu myös muiden järjestäjien kursseille yli kuntarajojen.

TE-toimiston ja kunnan lisäksi kolmannen sektorin toimijat järjestävät suomenkielen opetusta. Vantaalla merkittävä järjestäjä on vapaaehtoisvoimin toimiva Luetaan yhdessä -verkosto.

Savuttomuuden edistäminen

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

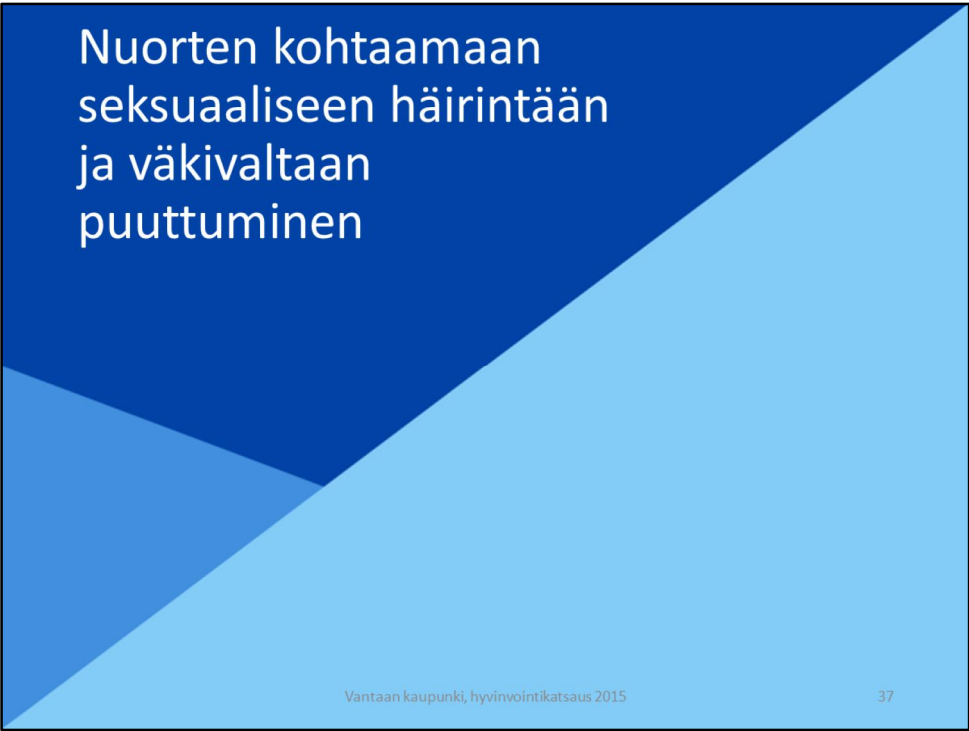
34

Savuttomuuden edistäminen	Valistus ja neuvonta	Lopettamisen tukeminen
Peruskouluissa järjestetään: - tupakkatietotunteja 5. luokkalaisille ja päihdetietotunteja 6, 7. ja 9. luokkalaisille - Valintojen putki 6. luokkalaisille Vuosittain järjestetään II asteen oppilaitosten hyvinvointipäivien toistuvana teemana 'tupakointi ja muut päihteet'.	Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa - oppilaan ja opiskelijan tupakkatuotteiden käyttö otetaan puheeksi terveystarkastuksissa ja tarvittaessa muilla käynneillä - huoltajien tupakoinnista kysytään terveystarkastusten yhteydessä (1, 5. ja 8. luokan laaja terveystarkastus, 3. luokan terveystarkastus) - nuorten päihdekysely (ADSUME) terveystarkastusten yhteydessä 8. lk sekä II asteen 1. ja 2. vuoden opiskelijat	- Alle 18-vuotiaille yksilötuki ja ryhmät - Yli 18-vuotiaille yksilötuki, ryhmät ja nikotiinikorvaushoito Yksilötukea on annettu terveysasemilta sekä ehkäisevän päihdetyön yksiköstä (EHKÄPÄ).
Peruskouluissa ja oppilaitoksissa jaettava materiaali: - Vanhempainoppaat 5. ja 7. luokkalaisten vanhemmille - Vanhempainhuoneentaulut 1, 5. ja 8. luokkalaisten vanhemmille terveystarkastuksen yhteydessä	Nuorten työpajoilla ja pajaluokilla on päihde- ja tupakka-aiheisia keskusteluja ja materiaalia.	28 päivää ilman -toimintamallin käyttöönotto Vantaalla 28 päivää ilman -ryhmä 13–17 -vuotiaille Päihdepalveluissa järjestetään säännöllisesti tupakasta vieroitusryhmiä mm. Itä-Vantaan A-klinikalla ja Huumehoitoklinikalla.
Varian ammatinopintatoksessa käynnissä Tupakatta paras amiksessa -projekti, jossa on erilaisin sosiaalisen markkinoinnin keinoin järjestetty savuttomuutta edistäviä tapahtumia.	- Savuton elämä -opintokurssit Varian opiskelijoille - Hyvä arki tulevaisuudessa -toiminnallinen keskusteluryhmä - Tupakkainfot opiskelun aloittaneille lähihoitajaopiskelijoille	Vantaan kaupungilla on käytössä sähköinen terveysvalmennus, jossa kaksi valmennusohjelmaa: tupakoinnin lopettamiseen valmistautuminen ja tupakoinnin lopettaminen. Ohjelmien käyttöönotto vielä vähäistä.

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

35

Savuttomuuden edistäminen	Valistus ja neuvonta	Lopettamisen tukeminen
Tupakoinnista kysytään terveydenhuollon vastaanottokäynneillä (äitiysneuvolassa, terveyskeskuksessa).	Neuvolassa naisen ja puolison tupakkatuotteiden käytöstä kysytään raskauden ensikäynnillä ja lapsen ollessa 3–4 kk, 1 ½ ja 4 vuotta.	Terveysasemalta on mahdollista saada tupakoinnin lopettamiseen liittyvää neuvontaa ja tarvittaessa lääkeresepin. Neuvolassa tupakoinnin lopettamisen yksilötukea saa terveydenhoitajalta, perhetyöntekijältä ja lääkäriltä. Lapsiperheiden vanhemmille tupakoinnin lopettamisen tukea myös EHKÄPÄ:stä.
Pakka (paikallinen alkoholipolitiikka) mukaiset ostokokeet toteutetaan tupakan, alkoholin ja rahapelin osalta vähittäiskauppoihin, huoltamoihin ja kioskeihin.	Tupakan puheeksi ottoon liittyvät ohjeistukset ja koulutukset koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.	
Tapahtumia ja kampanjoita: - Ethän välitä tupakkaa tai alkoholia alaikäisille -kampanja - Montako päivää ilman? - tapahtuma - Varian hyvinvointiviikko ja kestävä kehitys -viikko - Maahanmuuttajataustaisille suunnattuja vanhempainiltoja	Ethän välitä -kampanjassa jalkautuminen kuntalaisten pariin Gallup-kyselyn merkeissä toteutettu monialaisena yhteistyönä.	

Nuorten kohtaamaan seksuaaliseen häirintään ja väkivaltaan puuttuminen

Vantaan kaupunki, hyvinvointikatsaus 2015

37

Täsmätoimenpiteet seksuaalista häirintää ja väkivaltaa vastaan

Suuri osa häirinnästä ja väkivallasta jää pimentoon. Lisäksi puuttumattomuuden kulttuuri on vahva. Nuoret kokevat erityisesti ennalta ehkäisevän toiminnan puuttuvan mm. oppilaitoksissa (lähde: valtakunnallinen Nuorisobarometri 2014).

Täsmätoimenpiteitä ovat koulujen ja oppilaitosten

1. suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä suunnitelman mukainen toiminta
2. tasa-arvosuunnittelu ja toiminta suunnitelman pohjalta (tasa-arvolain vaatima suunnittelu)
3. turvallisuussuunnittelu ja toimenpiteet psyykkisen ja fyysisen turvallisuuden takaamiseksi

Vantaalla tarvitaan lisää tietoa ja tietoon perustuvia toimenpiteitä

Hyvä esimerkki on Tikkurilan lukio, joka on hankkinut tietoa omasta tilanteestaan (kysely), huomionnut asian tasa-arvosuunnitelmassaan 2014 tasa-arvolain vaatimalla tavalla (nollatoleranssi) ja ryhtynyt ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin (opiskelijoiden ja vanhempien informointi) ja osallistunut tasa-arvoaltuutetun Ei meidän koulussa -kampanjaan, www.eimeidankoulussa.fi.

Yhteenveto:
Ilon aiheet ja haasteet sekä
nostoehdotukset
kaupunkitasoiseen
hyvinvointityöhön

Ilon aiheita vantaalaisten hyvinvoinnissa ja haasteita hyvinvointityölle

Ilonaiheita

- Vantaalla on nuori väestö ja huoltosuhde on suurten kaupunkien parhaimmista
- Vantaalaisten tuloerot ovat muita suuria kaupunkeja pienempiä
- Valtaosa vantaalaisista voi hyvin
- Ikäihmisistä valtaosa asuu kotona

Haasteita

- Työttömyys, erityisesti pitkäaikaistyöttömyys
- Toimeentulotukea saavien suuri määrä
- Vieraskielisten kotoutuminen
- Vantaalla tupakointi on koko maata yleisempää
- Yksinäiseksi itsensä tuntevien vantaalaisten osuus on kasvanut

Nostot kaupungin hyvinvointityöhön 2016

Työllisyyden edistäminen

- Pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymisen edistäminen

Kotouttamiseen panostaminen

- Etnisten konfliktien toimintamallin päivittäminen
- Maahanmuuttajien työllistymisen tukeminen

Terveysten ja hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen

- Ikääntyneiden kotona asumisen tukeminen
- Lapsiperheille suunnatun ennaltaehkäisevän työn lisääminen